

Udvalget anfører, at ofre for forbrydelser ikke udgør en ensartet gruppe, og at forurettedes interesse i straffesagen afhænger naturligt af karakteren af den forbrydelse, som de har været udsat for. Overordnet antages det, at den, der er forurettet ved en forbrydelse, har et ønske om, at vedkommendes helt legitime interesse i sagen anerkendes, og at vedkommende i forbindelse med straffesagen mødes med passende hensyntagen fra de retshåndhævende myndigheder. Forurettede er ofte et centralt vidne med pligt til at medvirke under straffesagen. Det er derfor efter udvalgets opfattelse af stor betydning for forurettede, hvilke vilkår der bydes vidner.

Udvalget finder, at regler og praksis med hensyn til forurettedes deltagelse som vidne og forurettedes mulighed for i øvrigt at følge med i straffesagen må antages at være afgørende for, hvorledes forurettede oplever straffeprocessen, og dermed også for forurettedes indtryk af, om samfundet tillægger lovovertrædelsen og forurettede betydning. Disse forhold antages ligeledes at kunne være afgørende for, om forurettede vil have forståelse for de afgørelser, der træffes i sagen.

Strafferetsplejeudvalget finder på den baggrund, at regler, der regulerer forurettedes deltagelse i og mulighed for at følge straffeprocessen, bør tillægges stor vægt. Det understreges samtidig, at det er afgørende, at bestræbelser på at sikre forurettede en bedre retsstilling, end denne har efter de nugældende regler, ikke kommer i modstrid med grundlæggende straffeprocessuelle principper.

Strafferetsplejeudvalget har herefter overvejet, om forurettedes retsstilling bør styrkes ved at tildele forurettede partsstatus i straffesagen.

Udvalget anfører bl.a., at en ordning, hvorefter den forurettede kunne optræde som part ved siden af anklagemyndigheden, vil kunne rejse spørgsmål om de grundlæggende hensyn, der ligger bag reglerne om behandling af straffesager, herunder bl.a. objektivitetsprincippet. Hertil kommer, at en sådan ordning ifølge udvalget vil kunne skabe uklarhed i forhold til anklagemyndighedens og forsvarerens rolle, idet den forurettede eller dennes eventuelle bistandsadvokat kunne komme til at fremstå som en form for ekstra anklager. En sådan ordning vil endvidere kunne føre til, at fokus i bevisførelsen flyttes, og at der inddrages eller søges inddraget oplysninger, der ikke nødvendigvis er relevante for straffeprocessens formål.

Tildeling af partsstatus til den forurettede med deraf følgende ret for en eventuel bistandsadvokat til at stille spørgsmål om forhold, der angår tiltaltes skyld, vil efter udvalgets opfattelse også generelt kunne føre til

en mere offensiv linie fra forsvarernes side over for den forurettede og vidner, hvilket ikke er i forurettedes reelle interesse. Endelig anføres det, at partsstatus for forurettede tillige vil kunne føre til en tungere procesform, der vil kunne modvirke bestræbelserne på at sikre gennemførelsen af straffesager inden for rimelig tid, jf. herved bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, hvorefter enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden for rimelig tid.

På den anførte baggrund kan udvalget ikke anbefale, at forurettede i almindelighed tildeles partsstatus i straffesagen. Udvalget finder heller ikke, at forurettede bør tildeles én eller flere af de centrale partsrettigheder, som tilkommer anklagemyndigheden og/eller tiltalte. Det gælder retten til at rejse sag og retten til at føre bevis, afhøre og fremsætte sine synspunkter med hensyn til skyldsspørgsmålet samt retten til appel med hensyn til selve straffesagen.

Strafferetsplejeudvalget kan heller ikke anbefale, at forurettede tillægges ret til ligesom den tiltalte at nægte at udtale sig og til at udtale sig uden vidneansvar. Udvalget henviser til, at forurettede i en straffesag ofte er et meget centralt vidne, og at det må anses for afgørende, at vidner i straffesager, ikke mindst centrale vidner, vil kunne straffes, hvis de afgiver falsk forklaring.

Udvalget har dernæst overvejet en række spørgsmål om styrkelse af forurettedes stilling og stiller på den baggrund flere forskellige forslag til nye regler. Udvalget har i forbindelse med de enkelte forslag overvejet, om de bør tillægges generel rækkevidde, eller om de bør forbeholdes særlige tilfældegrupper. Interessen samler sig især om sager om grove integritetskrænkelser, herunder voldtægt og vold samt anden personfarlig kriminalitet.

Udvalget har fundet, at regler om forurettedes rettigheder som udgangspunkt bør tillægges generel rækkevidde, således at de kommer forurettede i alle sager til gode. Bistandsadvokatordningen bør dog fortsat forbeholdes tilfælde, hvor der er et særligt behov. Udvalget har lagt vægt på, at der for at gøre regelsættet enkelt og overskueligt ikke bør opstilles for mange særregler, og at der ved udformningen af de generelt anvendelige regler kan indbygges den fornødne fleksibilitet.

Der henvises til betænkningens kapitel 4, afsnit 4.2. og 4.3.

3.1.2.2. Justitsministeriet er enig i Strafferetsplejeudvalgets synspunkter.